

ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาต่อการพัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล

พรศิริ พันธสี วท.ม. (โภชนศาสตร์)*

อรพินท์ สีขาว วท.ม. (สรีรวิทยา)*

บทคัดย่อ : งานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research design) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาลในคลินิกโดยใช้กรณีศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 16 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยกรณีศึกษา แผนการสอน การใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิก แบบประเมินภาวะสุขภาพและแผนการพยาบาล แบบตรวจสอบความสามารถการใช้กระบวนการพยาบาล แบบประเมินตนเองของนักศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Wilcoxon Sign Ranks Test และ Friedman Test

ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาที่ประเมินโดยนักศึกษาและอาจารย์หลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาในระดับมาก สิ่งที่นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ การมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนได้อย่างเต็มที่ การได้ฝึกคิดอย่างมีเหตุผล และบรรยากาศในการเรียนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอึดอัดที่จะปฏิเสธพินัยกับอาจารย์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรมีการเตรียมความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องก่อนการฝึกปฏิบัติในคลินิกเพื่อให้นักศึกษาจะได้มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหาผู้ใช้บริการและวางแผนการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนให้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาอย่างต่อเนื่อง

วารสารสภาการพยาบาล 2552; 24(3) 81-93

คำสำคัญ: กรณีศึกษา กระบวนการพยาบาล การเรียนการสอน นักศึกษาพยาบาล

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาสุขภาพมีแนวโน้มซับซ้อนมากขึ้น การที่พยาบาลจะสามารถปฏิบัติกรพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพนั้นต้องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การที่พยาบาลจะมีความรู้ความสามารถดังกล่าวได้นั้นต้องมีพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์ตำราและงานวิจัยต่างๆ พบว่า หลักในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ให้นักศึกษามีสมรรถนะของพยาบาลดังกล่าวคือ การส่งเสริมให้นักศึกษามีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา (thinking processes and problem solving) มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (life long learning) เน้นประสบการณ์จริง (experience based learning) โดยคำนึงถึงการบูรณาการ (integration)¹⁻⁵

กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือและวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งของวิชาชีพพยาบาล เนื่องจากเป็นกระบวนการที่อาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ในการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาล การนำกระบวนการพยาบาลมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการพยาบาลจะทำให้การปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นระบบ ช่วยให้ผู้ป่วยได้รับบริการที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับปัญหา การที่พยาบาลจะใช้กระบวนการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มีการวิเคราะห์และแก้ปัญหาของผู้ป่วยได้ถูกต้อง จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งได้สอนรายวิชากระบวนการพยาบาลมานานทั้งภาคทฤษฎีและ

ภาคปฏิบัติ รวมทั้งจากผลการวิจัยหลายๆ เรื่อง พบว่า นักศึกษายังขาดทักษะการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในคลินิกหรือในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ ขาดทักษะในการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย รวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุม ขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล ไม่สามารถนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ป่วยมาสนับสนุนให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพ กำหนดเป้าหมายของการพยาบาลและเกณฑ์การประเมินผลไม่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับปัญหา กำหนดกิจกรรมการพยาบาลโดยไม่ทราบเหตุผลหรือที่ไม่ใช่เหตุผลเชิงวิชาการที่ถูกต้อง รวมทั้งนักศึกษามีทัศนคติเชิงลบต่อการใช้กระบวนการพยาบาลโดยคิดว่าเป็นเรื่องยาก และเป็นเพียงการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้นไม่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้⁶⁻⁷ จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะสามารถพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ การตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบและผู้วิจัยได้เลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากการสร้างสถานการณ์จำลองและการฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์จริง เนื่องจากมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วย รวมทั้งสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ มีการโต้แย้ง ถกเถียง และเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (group process) ทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้มีการพัฒนาการคิด

อย่างมีวิจักษณ์⁹ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าถ้านักศึกษาได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นจะสามารถทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงตลอดจนสามารถพัฒนาการใช้กระบวนการพยาบาลในสถานการณ์จริงได้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการพยาบาล¹⁰ และแบบแผนสุขภาพ (functional health pattern) ของกอร์ดอน (Gordon)¹¹ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพที่มีของแต่ละบุคคล เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา จัดการเรียนรู้นที่เน้นประสบการณ์จริง และมีการบูรณาการความรู้ทางวิชาการไปใช้ในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา และความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาลในคลินิกโดยใช้กรณีศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. คะแนนความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลที่นักศึกษาประเมินตนเองหลังการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

2. คะแนนความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลที่ประเมินโดยอาจารย์หลังการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์จำลอง

3. คะแนนความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาลที่ประเมินโดยอาจารย์หลังการจัดการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดคือ ผ่านการเรียนวิชาการประเมินภาวะสุขภาพและกระบวนการพยาบาล วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และกำลังศึกษาวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 รวมทั้งมีความเต็มใจในการเข้าร่วมการวิจัยซึ่งมีจำนวน 50 คน แล้วสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กรณีศึกษาผู้ป่วยจริงที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยจำนวน 2 ราย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอื่นๆ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2. กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลอง 2 ราย

3. แบบประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วยและแผนการพยาบาลตามกรอบแนวคิดแบบแผนสุขภาพเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้ป่วย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การประเมินประวัติสุขภาพการ

ประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ และการเขียน
ข้อวินิจฉัยการพยาบาลและการวางแผนการพยาบาล

4. แผนการสอนกระบวนการพยาบาลในคลินิก
โดยใช้กรณีศึกษา

5. แบบตรวจสอบความสามารถของนักศึกษา
พยาบาลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติ
การพยาบาล (คู่มือการให้คะแนน) ประกอบด้วย 3
ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
การประเมินประวัติสุขภาพของผู้ป่วย 5 ข้อ ข้อละ 1
คะแนน รวม 5 คะแนน

ส่วนที่ 2 แบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
การประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ มี 13 ข้อ
ข้อละ 3 คะแนน รวม 39 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
การเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลและการวางแผน
การพยาบาล มี 15 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 45
คะแนน

6. แบบประเมินตนเองของนักศึกษาเกี่ยวกับ
ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในการ
ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก

7. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา
ต่อการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาล
โดยใช้กรณีศึกษา

แบบประเมินตนเองของนักศึกษาและแบบ
สอบถามความพึงพอใจมีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด
มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีการให้
คะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. กรณีศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ราย และ
แบบประเมินสุขภาพของผู้ป่วยและแผนการ
พยาบาลตามกรอบแนวคิดแบบแผนสุขภาพ รวมทั้ง
แผนการสอนกระบวนการพยาบาลในคลินิกโดยใช้
กรณีศึกษานำไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 16 คน
ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีเดียวกันและกำลังศึกษาในวิชา
เดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหา
และสำนวนภาษาให้ชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น

2. แบบประเมินตนเองของนักศึกษาเกี่ยวกับ
ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล และ
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการ
จัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาล ได้ผ่าน
การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)
โดยอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนใน
คลินิกทางด้านอายุรกรรมและศัลยกรรมอย่างน้อย
10 ปี จำนวน 3 คน และนำไปหาความเชื่อมั่น
(Reliability) กับนักศึกษาจำนวน 30 คน ได้ค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (α Cronbach) เท่ากับ
0.97 และ 0.80 ตามลำดับ

3. แบบตรวจสอบความสามารถของนัก
ศึกษาพยาบาลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลใน
การปฏิบัติการพยาบาล (คู่มือการให้คะแนน) ได้
ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง
และความชัดเจนของภาษาที่ใช้เช่นเดียวกับแบบ
ประเมินตนเองของนักศึกษา แล้วนำแบบตรวจสอบ
ไปทดลองใช้ประเมิน (ให้คะแนน) แผนการพยาบาล
ของนักศึกษาชั้นปีเดียวกัน และในวิชาเดียวกันกับ
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 ราย (ผู้ป่วย 16 case)
เพื่อหาความเชื่อมั่นของผู้ตรวจ โดยใช้วิธี Interrater
reliability ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัยและพัฒนาวิชาการทั้งในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย ตลอดจนผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของโครงการและรับสมัครนักศึกษาที่มีความเต็มใจและยินดีเข้าร่วมการวิจัยนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างให้เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาแล้วให้นักศึกษาวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลองที่ 1 และมีการประเมินความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลโดยอาจารย์และนักศึกษาประเมินตนเอง (Pre-test)

2. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง 16 คน เป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน กลุ่มที่ 1 ฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยอายุรกรรม 3 สัปดาห์ แล้วฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมอีก 2 สัปดาห์ กลุ่มที่ 2 ฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรม 3 สัปดาห์ แล้วฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมอีก 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาจัดการเรียนการสอน 5 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน

ในสัปดาห์แรกแบ่งกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเป็น 3 กลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-3 คน ดำเนินการสอนโดยให้แต่ละกลุ่มย่อยวิเคราะห์และวางแผนการพยาบาลโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลองที่ 2 หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ดำเนินการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจากสถานการณ์จริง (ผู้ป่วย) สัปดาห์ละ 1 ราย นอกจากนั้นในแต่ละสัปดาห์ได้มอบหมายให้นักศึกษาแต่ละคนศึกษาและวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยคนละ 1 ราย (นักศึกษาจะต้องศึกษาผู้ป่วยรวม 3 รายใน 3 สัปดาห์)

3. ให้นักศึกษาลับหอบผู้ป่วยฝึกปฏิบัติการพยาบาลอีก 2 สัปดาห์ โดยจัดการเรียนการสอนตามปกติเพื่อประเมินความก้าวหน้าของความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงานโดยมอบหมายให้นักศึกษาแต่ละคนศึกษาและวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยคนละ 1 รายต่อสัปดาห์

4. สัปดาห์สุดท้ายหลังจากจบการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ทดสอบ (Post-test) ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยตามกรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลองที่ 1 และทำแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลโดยใช้ชุดเดียวกับ Pre-test รวมทั้งให้ นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาลโดยใช้กรณีศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Wilcoxon Sign Ranks Test ในกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง และใช้สถิติ Friedman Test ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถของนักศึกษาใน 5 สัปดาห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาประเมินตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลทั้งด้านการประเมินประวัติสุขภาพ การประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ การเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาล และการวางแผนการพยาบาลหลังการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 คะแนนต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถของนักศึกษา พยาบาล ต่อการใช้กระบวนการพยาบาลตามการประเมินตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

ข้อความ	Pre test				Post test				Z
	Min	Max	Mean	SD	Min	Max	Mean	SD	
1. การประเมินภาวะสุขภาพ	3.2	4.00	3.7	0.23	3.00	4.80	4.03	.51	-2.53*
2. การประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ	2.92	3.85	3.37	.29	2.85	4.46	3.77	.42	-3.26**
3. การเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลและการวางแผนการพยาบาล	2.60	3.93	3.17	.33	2.67	4.00	3.47	.37	-2.80**
4. รวม	9.2	11.31	10.24	.71	8.90	12.86	11.26	1.15	-3.31**

*p<.05 **p<.01

ส่วนอาจารย์ประเมินความสามารถของนักศึกษาต่อการใช้กระบวนการพยาบาลหลังการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลอง

สูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คะแนนต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถของนักศึกษาพยาบาล ต่อการใช้กระบวนการพยาบาลตามการประเมินของ อาจารย์ ก่อนและหลังการเรียน การสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลอง

ข้อความ	Pre test				Post test				Z
	Min	Max	Mean	SD	Min	Max	Mean	SD	
1. การประเมินภาวะสุขภาพ	40.00	80.00	57.50	12.38	80.00	100.00	96.25	8.06	-3.60**
2. การประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ	64.10	100.00	87.98	10.54	84.62	100.00	97.28	4.73	-2.99*
3. การเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลและการวางแผนการพยาบาล	28.21	79.49	50.32	17.21	30.77	97.44	62.66	21.02	-2.99*
4. รวม	50.60	84.34	68.45	10.99	59.04	98.80	80.95	11.68	-3.52**

*p<.01 **p<.001

สำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง (ผู้ป่วย) พบว่าอาจารย์ประเมินความสามารถของนักศึกษาพยาบาลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลในแต่ละสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(ตารางที่ 3) เมื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักศึกษาพยาบาลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลทั้ง 3 ด้านดังกล่าวก่อนการสอน (สัปดาห์ที่ 1) และหลังการสอน (สัปดาห์ที่ 5) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลของการสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง (ผู้ป่วย) ต่อความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในการใช้กระบวนการพยาบาล แต่ละสัปดาห์ตามการประเมินของอาจารย์

ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาล (n = 16)	Mean Rank	Mean	SD
สัปดาห์ที่ 1	1.44	57.75	13.93
สัปดาห์ที่ 2	3.06	71.25	9.26
สัปดาห์ที่ 3	3.88	75.94	9.33
สัปดาห์ที่ 4	2.38	66.31	9.46
สัปดาห์ที่ 5	4.25	79.31	8.20

p = .000

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลของการสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง (ผู้ป่วย) ต่อความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในการใช้กระบวนการพยาบาลระหว่างสัปดาห์ที่ 1 (Pretest) และสัปดาห์ที่ 5 (Posttest) ตามการประเมินของอาจารย์

	N	Mean rank	Sum of mean	Z	p
Pretest - Posttest					
Negative Ranks	1	1.50	1.50	-3.440	.001
Positive Ranks	15	8.97	134.50		
Ties	0				
Total	16				

เมื่อประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาลโดยใช้กรณีศึกษาทั้งสถานการณ์จำลอง

และสถานการณ์จริงพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดการเรียนการสอนกระบวนการพยาบาลโดยใช้กรณีศึกษาทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

ข้อความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียน	81.3	18.8	0
2. ได้ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล	81.3	18.8	0
3. มีโอกาสซักถามได้ตามความต้องการ	75.0	25.0	0
4. ได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่	50.0	50.0	0
5. สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	68.8	31.3	0
6. ได้รับการประเมินผลย้อนกลับจากอาจารย์ และเพื่อน ๆ	68.8	31.3	0
7. บรรยากาศในการเรียนเนื่องจากกระตุ้นให้อยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น	68.8	31.3	0
8. บรรยากาศในการเรียนทำให้รู้สึกอิสระในการคิดและการเสนอเหตุผล	56.3	43.8	0
9. บรรยากาศในการเรียนไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอึดอัดที่จะปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ในโอกาสต่อไป	81.3	18.8	0
10. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตื่นตัวในการเรียนและการศึกษาค้นคว้า	75.0	25.0	0
11. ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ร่วมเรียน	75.0	25.0	0
12. มีโอกาสนำความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานใช้ในการแก้ปัญหา	68.8	31.3	0
13. มีความมั่นใจที่จะนำความรู้เรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้	62.5	37.5	0
14. ความพึงพอใจในภาพรวม	68.8	31.3	0

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถของนักศึกษาพยาบาลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลทั้งด้านการประเมินประวัติสุขภาพ การประเมินข้อมูลตามแบบแผนสุขภาพ และการเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาลและการวางแผนการพยาบาลตามการประเมินตนเองของนักศึกษาและตามการประเมินของอาจารย์ก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาที่เป็นสถานการณ์จำลองมีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อติดตามความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในสถานการณ์จริงเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์จะเห็นได้ว่านักศึกษามีคะแนนความสามารถดีขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนั้นเมื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักศึกษาในสถานการณ์จริงระหว่างสัปดาห์แรกและสัปดาห์สุดท้ายของการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ

การศึกษาอื่น ๆ¹²⁻¹⁴ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าอาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นกระบวนการคิดของนักศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาทั้งจากสถานการณ์จำลองและจากสถานการณ์จริง โดยมีการฝึกการใช้กระบวนการพยาบาลทั้ง 5 ขั้นตอน ทั้งการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การระบุปัญหา การวางแผน และการประเมินผลการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง โดยการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยแล้วให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันวิเคราะห์กรณีศึกษา ผู้สอนใช้คำถามนำเพื่อเป็นแนวทางให้ ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ มีการค้นคว้าหาความรู้ นำมาอภิปรายแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มย่อย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างอิสระ สุดท้ายสรุปเป็นข้อคิดเห็นของกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอและอภิปรายในกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ผู้สอนได้ลดบทบาทในการเป็นผู้สอน แต่เพิ่มบทบาทในการเป็นที่ปรึกษา สร้างบรรยากาศในการเรียนให้ผ่อนคลาย มีความเป็นกันเอง และมีความสุขเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ตลอดจนมีการสรุปและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมิลลิส (Mellish)¹⁵ ที่ว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกฝนในสถานการณ์จริงโดยมีการฝึกให้นักศึกษาได้แสดงบทบาทด้วยตนเอง ได้ประเมินการเรียนรู้จากสถานการณ์ มีการฝึกคิดวิเคราะห์จากการอภิปรายภายในกลุ่ม ได้นำความรู้ และประสบการณ์จากการฝึกทักษะมาผสมผสานกันเพื่อใช้ในการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับการศึกษาของเลิฟวิงและวิลสัน (Loving & Wilson)¹⁶ ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญคือ การใช้กรณีศึกษากระตุ้นให้เกิดการคิด

อย่างมีวิจารณญาณ การใช้การอภิปรายในกลุ่มขนาดเล็กเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำของตนเอง รวมทั้งผู้สอนต้องใช้คำถามที่ท้าทายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของทองสุข คำคณะและวรรณวดี เนียมสกุล¹⁷ ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสถานการณ์ที่เป็นจริง โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ เน้นการสืบค้นหาความรู้โดยใช้พื้นฐานความรู้เดิมเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ซึ่งผู้เรียนสร้างขึ้นเอง และที่สำคัญผลลัพธ์ของการเรียนรู้ นอกจากผู้เรียนจะได้รับความรู้แล้วยังได้ทักษะทางสังคมและทักษะทางวิชาชีพอีกด้วย

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยมีข้อสังเกตว่า คณะความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในเรื่องความสามารถในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลของผู้ป่วยได้ครบถ้วนตามข้อมูลที่รวบรวมได้และความสามารถในการให้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักวิชาการที่ถูกต้องมีคะแนนต่ำที่สุด สอดคล้องกันทั้งนักศึกษาประเมินตนเองและอาจารย์ประเมินนักศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการวินิจฉัยการพยาบาลหรือการวินิจฉัยปัญหาของผู้ป่วยได้ถูกต้องครบถ้วนนั้นนักศึกษาต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ผลการรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยได้ว่าสิ่งใดปกติหรือสิ่งใดผิดปกติซึ่งจากการประเมินของผู้สอนพบว่านักศึกษามีความสามารถในด้านนี้ต่ำที่สุด นอกจากนี้ความสามารถในการให้เหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักวิชาการที่ถูกต้องนั้นนักศึกษาต้องมีพื้นฐานความรู้ที่เพียงพอในวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาพยาธิสรีรวิทยา วิชาเภสัชวิทยา วิชาจุลชีววิทยา เป็นต้น เพราะเป็นความ

รู้พื้นฐานที่จะทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทั้งจากผู้ป่วย และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการหรือการตรวจพิเศษ

สำหรับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาของนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก สิ่งที่นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ การที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียน การที่ได้ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล และการมีบรรยากาศในการเรียนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอึดอัดที่จะปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของนักศึกษาว่าสิ่งที่นักศึกษาพึงพอใจมากในขณะที่เรียนภาคปฏิบัติ คือ ชอบเรียนรู้จากปัญหาและประสบการณ์จริงในคลินิก ชอบที่อาจารย์ใช้คำถามกระตุ้นให้คิดวิเคราะห์หาคำตอบด้วยตนเอง ชอบอภิปรายและแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ อย่างอิสระ และบรรยากาศการเรียนสนุกไม่เคร่งเครียด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลายๆ การศึกษาที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากต่อกระบวนการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา และจากประสบการณ์ตรงเพราะทำให้นักศึกษามีความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลเพิ่มขึ้น เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอน มีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับกลุ่มเพื่อน มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่ เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายและ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนการสอนรูปแบบนี้¹⁸⁻²⁰

จากผลของการศึกษาวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้กรณีศึกษา (case study) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะภาคปฏิบัติในคลินิกสามารถส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของนักศึกษาในการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ลดความเสี่ยง

ที่จะเกิดอันตรายกับผู้ป่วยและทำให้มีประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วย

ข้อจำกัดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย เนื่องจากเป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่ดำเนินการวิจัยวิชาภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยซึ่งผู้สอน (ผู้วิจัย) 1 คนจะสอนนักศึกษาได้ไม่เกิน 8 คนตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล และมีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ การออกแบบวิจัย ไม่มีกลุ่มควบคุม ผลการวิจัย จึงไม่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกับวิธีการสอนเดิมได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์กรณีศึกษาในสถานการณ์จริงที่หอผู้ป่วยควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มการฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาในทุกรายวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติการพยาบาล

2. ควรมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลทุกคนโดยเฉพาะด้านความรู้เกี่ยวกับพยาธิสรีรวิทยา เกสัชวิทยา และการวิเคราะห์ผลทางห้องปฏิบัติการก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาลแต่ละแผนก

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ได้ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ทำวิจัย และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือและเต็มใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. วิรดา อรรถเมธากุล. ประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับ Active Learning. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 2545; 14(2): 12-4.
2. Burnard, P. **Learning Human Skills : An experiential and Reflective Guide for Nurse.** 3rd Edition. Oxford : Butterworth Heinemann; 1995.
3. Brooks, K.L. & Shepherd, J.M. The Relationship between clinical decision making skills in nursing and General critical thinking abilities of senior nursing students in four types of Nursing programs. *JNE* 1990; 24: 391-9.
4. กุฑยัตน์ ชิตมงคล. หลักการจัดการเรียนรู้ 8 ประการ เพื่อความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ 2548; 1(1): 9-11.
5. อุษณีย์ เทพรชัย. การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี. วารสารการศึกษาพยาบาล 2543; 17(1): 33-9.
6. พรศิริ พันธสี และอรพินท์ สีขาว. การศึกษาทัศนคติ ความพึงพอใจและการรับรู้ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ. *วิทยาสารพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย* 2549; 31(2): 42-51.
7. ชนิษฐา รัตนกัลยา และคณะ. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ทางศัลยกรรม. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 2550; 19(1): 134-144.
8. Macarthy et al. Evaluation of critical thinking in a baccalaureate nursing programme. *JNE* 1999; 38(3): 142-3.
9. อรพินท์ สีขาว รัชนี นามจันทร์ พรศิริ พันธสี และสมใจ พุทธาพิทักษ์ผล. การศึกษารูปแบบการสอนกระบวนการพยาบาลที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสาร มฉก.วิชาการ* 2548; 9(17): 20-35.
10. Yura Helen Petro and Walsh B Mary. **The nursing process : assessing, planning, implementing, evaluating.** 6th ed. New York: Appleton & Lange; 1988.
11. Gordon Marjory. **Manual of Nursing Diagnosis.** 11th ed. London: Jones and Bartlett Publishers, Inc.; 2007.
12. อัญชญา จุลศิริ. ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาต่อความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารการพยาบาลและการสาธารณสุข วิทยาลัยเครือข่ายภาคกลาง* 2548; 2(2): 33-42.
13. เพลินตา พรหมบัวศรี. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2545.
14. นงนภัทร รุ่งเนย. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเรื่องการพยาบาลบุคคลที่ได้รับภัยอันตรายจากอุบัติเหตุและสาธารณภัยโดยใช้สถานการณ์สมมติสำหรับนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. (รายงานวิจัย). เพชรบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก; 2546.
15. Mellish, J.M. **Teaching the Practice of Nursing.** 3rd ed. Philadelphia : Butter Worth; 1990.

16. Loving GL, & Wilson JS. Infusing critical thinking into the nursing curriculum through faculty development. *JNE* 2000; 25(2): 70-4.
17. ทองสุข คำธนะ และวรรณวดี เนียมสกุล. การใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนวิชาอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยซานดิเอโก. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี* 2545; 14(2): 37-9.
18. กาญจน์ สุทธิวงศ์ กนกพร หมุ่มพัยค์ จิราพร อีร์พัฒนะ และวันทนีย์ ปั้นทองพันธุ์. ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของนักศึกษาพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยเฝ้าที่บ้าน. *วารสารพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล* 2546; 52(1) : 55-63.
19. กนกวรรณ พุ่มทองดี. จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพเบี่ยงเบน 2 โดยใช้กรณีศึกษา (รายงานวิจัย). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2549.
20. Wilson, M., Shepherd, I., Kelly,C., & Pitzner,. J. Assessment of a low-fidelity human patient simulator for the acquisition of nursing skill. *Nurse Educ Today* 2005; 25(1): 56-67.

The Effect of Clinical Teaching by Using Case Studies on the Ability Development of Applying Nursing Process in Clinical Practice of Nursing Students

*Pornsiri Punthasee M.Sc.(Nutrition)**

*Orapin Sikaow M.Sc.(Physiology)**

Abstract : The purposes of the quasi-experimental research were to compare the ability of nursing students in applying nursing process in clinical practice before and after clinical teaching by using case studies and to evaluate the nursing students' satisfactions to the clinical teaching by using case study on nursing process. The experimental group was consisted of 16 junior nursing students of the Faculty of Nursing, Huachiew Chalermprakiet University. The research tools consisted of case studies, clinical teaching plan, health assessment and nursing care plan form, nursing process application ability evaluation tool and questionnaire about satisfaction of clinical teaching by using case studies. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation, Wilcoxon Sign Ranks Test and Friedman Test.

The results of the study showed that the mean scores of the nursing students' ability to apply the nursing process after clinical teaching by using case studies both evaluated by the nursing students and instructors were higher than before teaching with statistically significant difference ($p < .001$). In addition, the students were satisfied to clinical teaching by using case studies at a high level. The highest three satisfactions were the chance to express their opinions, the critical thinking practice and feeling relaxed while having interaction with the instructors.

The findings suggested that nursing students need to be prepared on the related fundamental knowledge prior to the clinical practice, so that they would be able to analyze clients' problems and able to make effective nursing care plan. The findings also supported the use of case studies to develop clinical teaching continuously

Thai Journal of Nursing Council 2009; 24(3) 81-93

Key words : Case study, Nursing process, Clinical teaching, Nursing studen

***Assistant Professor, faculty of nursing, Huachiew Chalermprakiet University*